

Izhaja
1. in 16. vsakega mesca
in velja s poštnino vred
in v Mariboru z pošiljanjem
na dom
za celo leto . . . 2 fl.
" pol " . . . 1 fl.
" 1/4 " . . . — fl. 50 k.
Brez poštnine in
pošiljanja 1 fl. 80 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 8 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne bodo nazaj
pošiljali, neplačani listi se
ne bodo prijemale.

Oznanila se prijemljejo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 2.

V Mariboru 1. februarja 1867.

Tečaj I.

Volitve za okrajne zборе.

Volitve in zmirom volitve! tako slišim nejevoljno godrnjati poštenega kmetiča. Komej smo imeli volitve za deželni zbor in že moramo spet k komisiji zavoljo volitve za okrajne zборе. Da bi se vendar kaj poboljšalo ino se v resnici kaj storilo za nas vboge kmetiče po vseh teh volitvah. Pa bojim se, da bo ostalo vse kakor zdaj, naj si izvolim Petra ali Pavla. Prej, ko še ni bilo vsega tega voljenja, smo mirno živeli, ni nam bilo treba vsega tega ravsa in kavsa, gospoda pa je mislila za nas in šlo je vse svoje mirne pote kakor tako. Kaj nam pomagajo vse te volitve? Davek nam nikdo ne bo ponižal, drugo naj pa bo, kakor če.“ —

Ti se motiš, moj ljubi prijatelj, in krivo sodiš o volitvah, Res da ti izvoljeni možje ne morejo koj davek ponižati, vendar, če si zbereš zmirom prave zastopnike, katerim je v resnici mar za blagor dežele in ljudstva, bodeš v kratkih letih čutil poboljšanje na eno in drugo stran. Morebiti se bo tudi davek dal ponižati, kajti da so davki tako visoki, temu so krivi veliki troški, postavim za obresti državnih posojil, za neštevne uradnike, potem deželna priklada i. t. d. Davek pomanjšati bo le mogoče, če se znižajo troški. Ravno o troških pa imajo pravico govoriti in odločiti naši deželni poslanci.

Volitev deželnih poslancev bila je 21. jan. in ta dan naj bo za veke z zlatini črkami zapisan v zgodovini slovenskega naroda. Ta dan pokazali so Slovenci, da so se zdramil in da marajo za se in za svoje pravice. Upajmo torej, da bode prihodnji deželni zbor pravičen tudi nam in ne kakor preteklih šest let zmirom preziral naše želje.

Kar pa je deželni zbor za celo deželo, to so okrajni zbori (Bezirks-Vertretungen) za posamezne okraje.

Okrajni zbor je družba izvoljenih mož, kateri se snide vsaj dvakrat na leto in posvetuje o zadevah in potrebah svojega okraja.

Pravice teh zborov so zdaj še jako omejene, upati pa je, da s časom v roke dobijo večje oblasti in zato moramo že pri sadanjih volitvah paziti, da spravimo prave možje v te zборе.

Okrajni zbor bo imel skrbeti za ceste, da se stare dobre ohranijo in kjer je treba nove napravijo. Pregledal bo stroške in dohodke okrajnega premoženja ino imel dolžnost, dobro gospodariti, da ne bo treba previsoke okrajne priklade (Bezirksumlage). Gledati bo moral na gospodarske zadeve in kjer bo mogoče, napravljati gospodarsko šolo. Tudi bo okrajni zbor lahko ustanovil posojilnice za gospodarje ali še bolj založnice (Vorrathskammern) združene s posojilnicami. *) Poboljšanje narodne omike spada tudi med skrbi okrajnih zborov, potem zdravilne zadeve, naprave za uboge, vkvartirovanje vojakov in šub. Še bo okrajni zbor moral paziti na občine, da svoje dolžnosti dobro opravljajo.

Kaže torej, da okrajni zbor, kteremu bo v resnici mar, zadostovati vsem svojim dolžnostim, imel bo že zdaj mnogo opravil. Tedaj je tudi zelo važno, kakošne možje si izvolimo za okrajne zbornike.

Vsak okrajni zbor obsega eden politični okraj ali eno celo komisijo in bo sestavljen iz 24—36 poslancev, ki jih izberejo:

- Posestniki velikih zemljišč, kateri plačujejo po 60 fl. neposrednega davka na leto od svojih zemljišč;
- posestniki velikih obrtnij in kupčij;
- mesta in trgi;
- vse ostale občine okraja.

Vsaka skupina teh volilcev izvoli četrti del okrajnih poslancev. Gotovo se po tem volitvenem redu velika krivica godi kmečkim občinam, ktere bi po številu od njih plačanih davkov in po številu svojih prebivalcev morale imeti povsod same skoro toliko poslancev, kolikor vse druge skupine skupaj. Po postavi jih pa le smejo izvoliti četrti del.

Ker so torej kmetje okrajšani v številu poslancev, morajo vsaj paziti, da si take izvolijo, na ktere se lahko zanašajo, da bodo v zboru zagovarjali želje in potrebe kmečkih občin.

Koga si tedaj izvolite?

1. Poštene, pravicoljubne, izvedene kmete, o kterih veste, da niso v pestih birokratov in da ne zaničujejo prosto slovensko ljudstvo. Saj imate, hvala Bogu, takih mož v vsakem okraju.

2. Rodoljubne gospode, o kterih ste se že prepričali, da vedo za težave kmečkega stana, da se potegujejo za vas in vaše pravice, da se jim ne gabi z vami v domačem slovenskem jeziku se pogovarjati. Izvolite si med gospodi le take, o kterih veste, da imajo srce za vas, naj bodo potem dohtarji, profesorji, duhovniki ali učitelji.

Cesarskih uradnikov bi Vam ne svetoval da jih izvolite za poslance, kajti okrajni zbori bodo gotovo včasih morali nasprotovati okrajnim uradom ali komisijam. Težko pa bi potem bilo uradnikom, se za eno ali drugo stran odločiti, ker dvema gospodom se ne da služiti.

Tudi mestjanov in tržanov bi ne svetoval kmečkim občinam, jih za svoje zastopnike izvoliti, ker mesta in trgi imajo že sami po sebi četrti del vseh poslancev in kmetje bi se sami še bolj okrajšali, kakor so že po postavi. Vendar tu ne mislim na rodoljubne gospode, ki sem jih vam že nasvetoval, če bi tudi po mestih stanovali.

K volitvi pošlje vsaka občina svojega župana ino pa enega moža. Torej jih bo povsod mnogo volilcev se sešlo, v nekterih okrajih po 100—200. Tem bi bilo, popolnoma nemogoče, se še le v poslednji uri dogovoriti, kateri možje naj da bi se izvoliti. Zato naj v vsakem okraju rodoljubi že pred volitvijo z obzirom na volivce naznanjajo vsem kandidate, da se potem glasi preveč ne razcepijo.

Vi pa, volivci, držite se pri volitvi vsi tistih mož, ktere vam bodo nasvetovali znani rodoljubi vašega okraja, ter jih vsi enoglasno izvolite.

Pokažimo tudi pri volitvah za okrajne zборе, kakor smo to 21. jan. sjajno dokazali pri volitvah za deželne zборе, da smo Slovenci in se zavemo svojih pravic.

Bodimo tudi tu složni in zmaga gotovo bo naša!

Dr. J. Vošnjak.

*) O tej prekornosti napravi prihodnjč bolj obširno.

Naše volitve za deželni zbor.

Leta 1861 smo si štajerski Slovenci izvolili samo ednega moža, ki je zagovarjal naše pravice. To je bil gosp. M. Herman. Še le štiri leta poznej je bil voljen tudi g. dr. Razlag. Zdaj, ko je prvi šestletni volitni tečaj pri koncu in smo si imeli voliti novih poslancev so vsaj vsi kmečki volilni okraji si izvolili za poslance take može, ki bodo pravice Slovencev branili. In te pravice niso, kakor bi morda kdo mislil, le šole in urednije slovenske, ampak se-gajo globljeje v življenje pa tudi v žep prebivalcev našega Malega Štajerja. Zato naj tukaj v kratkem „slovenski gospodar“ pove, kaj pričakujemo od naših poslancev in kaj so nam ponujali nasprotniki naši.

Nasprotniki naši, ki jih vodi žl. Kaisersfeld rojen na Slovenskem i v krstnih knjigah v Ptuj zapisan s slovenskim imenom Blagotinšek, a sedaj naš največi nasprotnik, hoče našo državo in jene ustrojne prepire v red spraviti na ta način, da se Avstrija razdvoji ali razdeli v dva dela. Meja teh dveh delov naj dela Litava, to je mala rečica, ki teče med Ogerskim in spodnjim Avstrijskim. Unkraj Litave bi naj gospodovali Madžari, takraj pa Nemci, vsi drugi narodi pa bi se naj djali, tako rekoč pod klop.

Da se ta namera bolj razumeva, še mora „slovenski gospodar“ pristavati, da so prejšnji državniki, postavimo Bach Schmerling, hoteli celo Avstrijo pod edini nemški klobuk postaviti; ker pa to ni šlo, se sedaj Blagotinšek upa samo nad polovino, drugo polovino pak prepušča Madžarom. To je tako imenovano dvojenstvo v Avstriji ali z latinskim dualismus, česar nas Bog obvari. To dvojenstvo je nemogoče in nevarno, kar je Blagotinšek leta 1861. tedaj pred blizo petimi leti sam spoznal in v deželnem zboru v Gradu tudi izrekel kaže: „Dualizem je v Avstriji nemogoč in nevaren. Ker je Blagotinšek tečas svoje prepričanje sam rad spremenil, da more služiti svojim velikonemškim domišlijam, hočemo jega in njegove privrženice opomniti vzrokov, zakaj je to dvojenstvo nemogoče in nevarno, ne da bi hteli jih prepričati, saj morda slovenskega gospodarja niti ne berejo, ampak da se volike prepričajo, kako srečno so volili, ker Blagotinškovih privrženecv niso volili.

Dualizem je nemogoč na Ogerskem in nemogoč tukaj Litave. Na Ogerskem in v pridruženih deželah, ktere si namreč Madžari tudi želijo pod se spraviti v Madjar Orsag t. j. madžarsko državo, ktera bi nepoznala, razun Madžarov, nobenega naroda, v vsem biva ne celo 5 milionov Madžarov, pa prek 8 mil. drugih narodov: Slovakov, Rusinov, Srbov, Romanov, Hrvatov, Slovencev, Nemcev, ki so vsi proti nadvladi madžarskega naroda. Ta nadvlada bi se tedaj mogla le s siloj izvršiti. To pa stoji dosta stroškov in l. 1848. še je predobro v spominu, še živi srbski narod in general Stratimirovič in banu Jelaciu je hrvatski narod pred nekoliko tedni spominek postavil v Zagrebu.

Ravno tako je tudi na takraj Litave. Prebivalcev je tu nekaj prek 6 $\frac{1}{2}$ mil. Nemcev in prek blizo 11 $\frac{1}{2}$ mil. Slovanov, namreč Cehov, Poljakov, Rusinov in Slovencev. — Vsi ti so proti nadvladi in hočejo imeti enake pravice, kakor imajo tudi enaka bremena. Nemška nadvlada bi se tedaj tudi takraj Litave le z siloj dala izvršiti in to stoji zopet dosti denarja za uradnike, ki bi se imeli pomnožiti, za žandarme, ki bi po deželi imeli strah delati, za skrivne vohune i. t. d. Poprek taka naprava bi našo ljubo Avstrijo tako oslabila na denarjih in na vseh močih, da bi proti zvnajnim napadom bila še slabejša, kot 1859. leta pri Solferini ali pa lansko leto pri Sadovi ali Kraljičnem Gradu. Da pak vsak spozna, da se našim nasprotnikom krivi nameni ne podtičejo, naj navedemo tukaj Blagotinšek- žl. Kaisersfeldove besede v zadnjem deželnem zboru, ki je rekel, da Nemci so naravni voditelji Avstrije takraj Litave; če se Nemcem to vodstvo vzeme, jim pre nič več ni mar za Avstrijo, ampak želijo še da razpade, da oni po tem pridejo k bratom svojim, k Nemcem zvnaj Avstrije. — Ali to ne sme biti, Bog ne daj! Narodi in dezele, ki jih je Božja previdnost združila v teku let pod slavnim žezlom Habsburške rodovine, so delili grenke in vesele čase med seboj, hočejo in morajo je deliti tudi za naprej, in kdor inace misli je izdajavec. — Zato mi pričakujemo od naših poslancev, da svoj glas povzdignejo, naj se narodi avstrijski med seboj porazumejo in poravnajo. Podlaga tega poganjanja naj bode pravica in zgodovina.

Kar se v zgodovini krivičnega nahaja, naj se opusti, kar pa je pravično in dobro naj se obdrži. Male in velike dezele so stopile k avstrijski državi pod pogodbami, te pogodbe se naj poštujejo kolikor se morejo, da se celota Avstrijska obdrži. Če pak Madžari preveč zahtevajo in vojaških, denarnih in zvujnih zadev nočejo odstopiti celoti v prid celote, naj naši poslanci s svojim glasom vlado podpirajo. Za občne državne zadeve pa se naj vzemejo le te reči, ki so neobhodno potrebne za celoto, vse druge se naj prepustijo posameznim deželam in narodom, da Nemci, Čehi, Poljaki, Rusini in Slovenci takraj Litave, in unkraj Litave Madžari s Slovaci, Srbi, Rusini, Romani in trojedna kraljevina t. j. Hrvati, Slavonci, Dalmatinci z oslobodjeno granico vred, lahko in radi grejo v eden občn državen zbor.

V ta namen se naj patent od 26. februarja 1861. predela tako, da se iz misli pusti nadvlada nemška, predela na podlagi pragmatične sankcije in oktoberske diplome l. 1860. po načelu manifesta od 20. septembra 1865.

Svobodna je pot porazumljenja. Tedaj se naj ednok že narodi porazumejo in naj poslanci zarad porazumljenja in pogajanja med seboj gredo v sreden državni zbor, ki je v sl. manifestom od 2. januarja t. l. sklican na 25. februarja t. l. Še le ko se bodo narodi porazumeli, dobimo v resnici svobodne naprave, odgovornost ministerstva, svobodo tiska, svobodo združevanja, porote, javne in ustmene sodnije, in kako se vse te ustavne naprave imenujejo; in se znebimo teh trum uradnikov vsake bire in vojakov, ki imajo čuvati netrajni mir, s tim se tedaj še lahko troški in davki ponižajo, sprava in zadovoljnost se zopet vrne, in če se vsak narod po tem takem okrepi, smo vsi skupaj proti zvnajnim sovražnikom nepremagljiva moč, kar Bog daj. Tak glas pričakujemo od naših poslancev.

Gospodarske stvari.

Trsoznanstvo.

(Dalje.)

Vse obrtnije, umetnaje in znanosti so se le počasno in teško na sadajno menj ali bolj popolno stopnjo povzdignole, ravno tako je tudi trto- in vinoreja še le komaj po tisoč in tisoč letih na sadanjo, sicer še vedno nepopolno stopnjo dospela. Kakor so si že Nojetovi otroci in vnuki po bogatih azijskih dolinah grozdje nabirali in ga v listju, v kožah, v volih deblih in temnih razpokanih pečinalh pred solncem samo za živež si hranjevali, tako še dandanašnji Tartari, Beduini celo leto ali presno ali suho grozdje kakor vsakdanjo hrano vživajo in le po naključbi so mogli prebivalci vročega podnebja v starodavnih časih, če ne Noje sam, mošt in vino iznajti, ker so si grozdje za hladivno pitje mečkali, in tako je morda sok, ker že v nekterih dneih vre, mošt ali vino postal, in če se potem prav ne hrani, se skisa in pogubi.

Dolgo so grozdje samo tlačili in mečkali in mošt v usnjatih vrečah, nepodobnih štorih, kamnih in prstnih vrčih shranjevali, pred kakor so stiskavnice (preše) s zagojzdami ali vreteni in pučele ali sode iznašili. Malo znano je sicer, kako pesodbo so sicer stari Gali narejali; tudi stekla niso zavolj prečislane cene dolgo rabili, čeravno je že, kakor Plinij piše, bilo pred Mozesom 700 let po občnem potopu od Feničanov pri kurilu na morskem robu iznajdeno, še le komaj v štrtem stoletju so se šipe na oknih rabile, steklenice (flaše), pa so 670 l. na Francosko prišle. Naše, skoraj pozabljene majolke, so pa 13. stoletja začeli na Laškem delati in malati. Najlepše pisane so 16. stoletja bile, potem pa so se opuščale in celo pogubile. Hvala našemu g. dru. Prelogu, ki je v spomin čitavnice v Mariboru 1863 spet nekatere nove prav lične na dan spravil.

Kleti spadajo tudi v starodavni vek. Natorne jame, kamnate s lesovijem obvarovane votline, v zemljo skopane luknje so posebno v nevarnih časih preganjanja služile za hrambo žita, vina, sadja in druge robotije, dokler so začeli umetno kleti zidati, ktere se zdaj velikanske s čudno velikimi sodi nahajajo. Tako je nekdi na Moravskem največi pučel v Avstriji, in na Kraljevem bregu (Königstein) na Saksonskem je sod, ktereja so 3 leta do (1725) iz 157 dog, 54 podnov de-

lali. En poden ima 77, en obroč 7 stotov (centov), drži pa blizo 3700 veder. Morebiti ga ni več, drugač bi ga bili lani Prusi že pili.

Vino piti je že od nekdaj al zelo hvaljeno, al zelo granjano bilo. Brovnijazi so vinopitje posebno ljubili, ker so telo dražiti za zdravilo imeli, med tem, ko je Šekspir izklikol: „O ti nevidljiva vinska moč, če še nimaš imena, da te spoznamo, bodi — hudič. — Po zakonu Solonovem je vsak sodnik (drugi stanovi menj), bil z smertjo kaznovan, če se je enkrat opijanil. Žalibože, da je dan danes mnogo sodnikov, kateri radi vino pijo, in še brez kazni ne priznajo, da je vino slovensko. — Po zakonu Likurgovem je bil pijanečiz dežele spoden. Stari Mavri in Kartagi vina niso pili, rimskim ženam pa je celo prepovedano bilo vino piti. Egejat in Mecen sta svoje žene brez kazni zavolj vinopitja ubila, in Katon, našemu mnenju celo naproti, priporoča žene samo zavolj tega poljubovati, da se izve, ali so vino pile. Resnica je sicer: da pijanost možkega onečasti, ali ženske naredi ongavne in gnjusne —!

Največ krega in prepira naredi v zakonu, če je mož, še več pa, če je žena rada pijana!

Naj bo zadosti, to vemo, da je trta že od starodavnih časov zavolj zobanja in zavolj vina imenitna. Tudi ni tako koristne rastline, kakor trta. Čeravno iz vroče Azije doma, vendar obstane še v mrzlem podnebjju, prenese 16 stopinj po Romiru, in če prav zmrzne, še spet požene. Raste in je plodna v mastni kakor rodi, mokri kakor suhi zemlji, na suhi goli pečini ali v muži, in še 100 let stara postane. Se ve, da primerna je njoj le dobra, topla zemlja, le tamo pri naša grozdje sladko, prijetno zdravemu, razveselivo bogatino kakor siromaku, bolnemu krepčalo, umirajočemu zadnji povzivek. Največo pohvalo najdemo s kratkimi besedami v Sirah. pogl. 32., 31.: „Kaj je življenje, kder ni vina?“

(Dalje prihodnjič.)

Ptiči naši dobrotniki.

Naši ljubi nedolžni tički, naj so že preselivni ali drugi bolj domači, so najboljši branivci naših sadovnikov, našega polja in naših gozdov, zato je nesrečna misel tote naše dobrotnike zatirati. Pa glejte! kaj se godi? — Po celi dolgi zaviti cesti, od sv. Trojice v slov. Goricah blizo do Maribora ni zapaziti ptičelovcev, tistih bedastih fantalinov s kletkami, kateri uboge senice (Maisen) lovijo in terpinčijo. Kakor hitro pa mimo cestninske hiše prideš, jih vidiš na vsaki strani pri nekterih hišah pred Graškim predmestjem. Žalostno da tamošni lastniki vincarskih hiš in bajt, kakor tudi prijazni usmiljeni nemškomicani Mariborčani to dopustijo. To je tristoštvo med mladino, še lovci nimajo pravice ptičev streljati razun prave pernate divjačine zavolj mesa.

Če bi ne bilo mrčesojednih ptičev, — bi neimeli dolgo listka na drevju, sadja na vejah, bilke na polju, še človek bi ne mogel obstati. Tako postavim zaleže belin (Baumweising) na drevju do 100 jaje, vrtavec do 1000, mravlja do 5000, drevne uši in mušice še veliko več. Sova lovi miši, ali kmet ni tedaj bedast, če jo na gumnina vrata razpinja?

Jakopič.

Novičar iz Slovenije.

Za poslance v deželne zборе so izvoljeni:

Na slovenskem Štajerju za kmetiške okraje: V Mariboru gg. dr. Vošnjak J. zdravnik v slov. Bistrici, dr. Dominkuš, odvetnik v Mariboru. V Celji dr. Razlag, odvetnik v Brežcah, Lipold, posestnik v Mozirju. V Ptujju g. Herman, uradnik v Ptujju. V Ljutomeru g. dr. Prelog, zdravnik v Mariboru. V Brežcah g. Lenček, posestnik na Blanci. V slov. Gradcu g. Rak, posestnik v Velenju, — tedaj sami naši. Slava gospodom volilcem!

Za mesta so izvoljeni v Mariboru: g. Tappeiner, župan mariborski. V Celju g. dr. Nekerman, zdravnik v Celju. V Ptujju g. Waser, svetovavec više sodnije v Gradcu. V slov. Gradcu g. Sons, posestnik v Brezju.

Na Krajskem so izvoljene po kmetiških okrajih: V Ljubljani g. dr. J. Bleiweis in Fideli Terpinč. V Kamniku, dekan Toman. V Krajnu, baron Zois in prošt Kos. V Postojni, g. dr. E. Kosta in Korejn. V Ipavi, g. dekan Grabrian. V Novem Mestu g. Zagorec. V Trebnem okrajih, g. Santo Trejo, grof Barbo in fajmošter Tavčar. V Kočevju, Kozler Peter, Svetec Luka. V Črnomlju, g. M. Kramarič. V Radolici Lovro Pintar. Tedaj od prvega do zadnjega vsi naši. Slava volilcem!

V Gorici so izvoljeni: Winkler, Marušič, Črne, Abram. — Slava!

Voloska: Jurinač. Slava!

Na Koroškem je za slovenske okraje dobil žalibože g. Einspieler za 3 glase premalo in g. dr. Pavlič za 15 glasov premalo in izvoljena sta v Volkovcu dr. Mertlič bilježnik in g. Pucher mernik.

Na drugih okrajih nismo niti upanje imeli, da bi slovenski kandidati zmagali.

— Maribor. Odbor za Slomšekov spominek je v seji dne 16. januarja odločil, spminek postaviti pred Alojzijevo cerkvo. Kedar se prostor dovoli in izmeri se bo izpisal za načrte javen stek.

— Beseda, ki jo je 16. pr. m. v Kartinovi dvorani napravila tukašna čitavnica, je bila kaj lepa in jako obiskana. Naj bolj se je dopala gledišna igra „Črni Peter“, in samospjev gospe Vendlarjeve, in hrvatska rodoljubka gospodična Weiser, ki je kaj lepo zvirala na goslih.

— † Stolni prošt, častiti gospod Mihael Pikel je v petek 25. pr. m. vmrl. Slovesni pogreb je bil v nedeljo popoldne. Bogoslovci in čitalniški peveci so njemu lepo nagrobno peli. Večna luč naj mu sveti! —

— Kot poslanec za mariborsko mesto je zopet izvoljen gospod župan Tappeiner, drugi kandidati so že pred volitvo odstopili; da pa bi tudi gospod prof. Šuman za Maribor kandidiral, kar je bilo celo v časnikih brati, je namenivna laž.

Dopisi.

Iz Maribora. Dne 21. januarja je bila volitev deželnih poslancev. Med 188 glasi je dobil g. dr. Vošnjak, zdravnik v slov. Bistrici z 123; g. dr. Dominkuš, odvetnik tukaj 95 glasov. Tedaj je narodna stranka, saj tudi druge v kmetijskih srenjah na Slovenskem ni, zmagala. Nasprotni kandidati so bili g. Tappeiner, župan mariborski, Alois žl. Feyerer in Brandstetter. Prva dva sta bila priporočena od gradškega sredivnega odbora, tedaj tista nezaupnica, ko sta jo ob svojem času dobila prejšnja poslanca gg. Löschnig in Feyerer, je opravičena.

Omeniti še imamo, da hoče stotnik g. Seidl protest položiti zoper to volitev, ker bi pre g. dr. Rataj, volivec za srenjo Leitersberg, kot tukajni bilježnik ne smel biti volivec. Da je vzrok navidezen, se lahko sprevidi, kajti če komu srenjo izroči, naj v njenem imenu voli, zakaj bi ne smel voliti, saj ni volil za se, kot prvotni volivec. Kar postava prepoveduje tistim, ki ne bivajo v srenji, ampak po preneseni oblasti kot poverjenec je volil; da pa bi srenja volilne pravice ne smela prenesti na zvnaj srenje bivajočega deželjana, to ni brati v nobeni postavi. Bilo je tedaj ono kreganje in vriskanje g. stotnika Seidla po našem prepričanju odviše.

Celo pak da bi naši slovenski volilci nemške strahovali, je debela laž, vsak pričujoč volivec ve, da je smel prosto voliti; da bi pak se nemška stranka imela že skoro z orožjem braniti, je že smešna ovaja.

Novičar iz širokega sveta.

Kakor se čuje je nova vojaška postava ali že preklicana ali se v kratkem prekličie na tako dolgo, da bodo zastopniki narodov zbrani, to postavo v pretres in posvet vzeli. Potem še le dobi postavno veljavo po ustavnem potu.

— Tudi porazumljenja z Madžari se imamo kakor se sliši in bere kmalu nadjati. Da bi le cena, za katero se ta poravnava kupi, previsoka ne bila.

— Liberalni terorizem. Liberalci (lucus a non lucendo) ustavozvestneži ne trpe svojemu nasprotnega mnenja. Na Dunaju, v Gradcu in tudi po mestih na slovenskih tleh so z divjim krikom ali pa še z čim hujšim vsako jim neljubo, še tako resnično in moško besedo zadušili. Samo njihova naj bi veljala, samo jedina njihova je prava! To je pač svoboda, ktere naj nas Bog varuj!

— Volitve. Na Moravskem volijo kmečke občine 31 poslancev; od teh volitev je dozdej 26 znanih, med njimi je 18 narodnih českih, 8 pa nemških. Med českimi so znani zagovorniki českoga naroda: Pražak, Mathon, Zednik, Demel, Zapletal, Meznik, Vanek, Srom, Kleveta, Kallus, Helcelet, Straka, Veber, Kornysl, Vurm, Nedovil, Ganzwohl, Berger Narodna stranka je tedaj v večini. Po mestih in trgih zdaj nemška stranka vse žile napenja, da bi zmagala.

— Na Češkem volijo kmečke občine 79 poslancev, od teh imajo zdaj Čehi 50, Nemci pa 28 glasov. Berounska volitev še ni znana.

— Napoleon svojemu narodu ustavne pravice kolikor le more prirezuje. Vzel je zbornici pravico adrese vladarju pošiljati, v katerih poslanci svoje želje in mnenja izražujejo.

— V severni Ameriki mislijo predsednika Johnsona pred sodbo poklicati zavolj nekih nepostavnih djanj, katerih se je krivičnega storil.

— V Turčiji vedno bolj vre in se kuha. Turški telegrami naznanjajo, da so Krečani premagani se podvrgli, od druge strani pa se čuje, da Krečani niso premagani ampak, da se tudi po drugih deželah nezadovoljstvo in nepokoji vzbujajo. Da bi pač kmalu luč svobode in sreče ubogim tlačnim kristjanom zasijala.

Oznanilo.

Podpisani ima na prodaj:

- 1) Nektare stotine požlahjenih sadnih dreves, kakor jabelk, grušek, sliv, črešenj i. t. d. po 30—50 kr. av. v.,
- 2) precej domačih cveček malih in velikih od 10—30 kr.:
- 3) 2000 murb, 2—4 letne, po 5—20 kr.;
- 4) ker lani tersovnica (Rebenschule) ni rastla, se dobi samo rožje (ključi) raznih tujih in domačih plemen dobrega grozdja, posebno malega rizlica (Kleinrisling), laškega rizlica (Wälschrisling), žlahnine (Gutedelarten), burgundeca (Klevner), pošipona, kavke, mušice, klešeca i. t. d. stotina 5—50 kr. av. v.;
- 5) seme grozovinske mrkevce (Riesennöhre) funt po 1 fl. in razno travno, deteljno in drugo seme po različni ceni,
- 6) so pri meni založeni dobri železni plugi (drevo, oralo,) gosp. Fuksa in tudi razno drugo kmetijsko orodje in mašine po nizki ceni dobiti in za zvediti.
- 7) Vrlim gosp. učiteljem, kateri se s sadjorejo pečajo, ponujam brezplačno mnogovrstne cepike (pelenike), če samo gotove troške povrnejo, drugi dobijo eno po krajcarju, s imenom slovenskim in nemškim po 2 krajc.

Dominik Čolnik, (Jakopič)
na Drvanji, pošta sv. Lenart v Sl. gor.

Uredba

e. k. ministerstva za trgovino in narodno gospodarstvo in ministra vojaškega.

V Štajerski se bo vsako leto razdelilo 142 cesarskih zlatov kot dari za dobro rejo in 150 ces. zlatov, kot pomočni dari za one, kateri imajo dobre privatne žrebce:

V letu 1867 v Radgoni, Fürstenfeldu in Irđningu.

„ „ 1868 v Celju, Gleisdorfu in Steincu.

„ „ 1869 v Radgoni, Fürstenfeldu in Irđningu; in sicer na sledeči način, da se podari leta 1867 v Radgoni polovica dara za rejo t. j. 71 c. zlatov in se naj pridene jeden pomočni dar 30 c. zlatov in dva pomočna dara vsaki 20 c. zlatov skupaj 70 c. zlatov.

Zatim v Fürstenfeldu druga polovica dara za rejo t. j. 71 c. zlatov in v Irđningu še ostali pomočni dari t. j. 80 ces. zlatov in sicer takole: dva pomočna dara po 30 c. zlatih in jeden pomočni dar po 20 c. zlatih.

Leta 1868 naj se podari v Celju polovica dara za rejo t. j. 71 c. zlatov in se naj pridene jeden pomočni dar 30 c.

zlatov in dva pomočna dara vsaki 20 c. zlatov skupaj 70 c. zlatov.

V Gleisdorfu naj se podari druga polovica darov za rejo t. j. 71 ces. zlatov in v Steincu še ostali pomočni dari t. j. 80 ces. zlatov in sicer takole: dva pomočna dara po 30 c. zlatih in jeden pomočni dar po 20 ces. zlatih.

Zadnjič leta 1869 naj se podari samo polovica dara za rejo t. j. 71 c. zlatov v Radgoni, v Fürstenfeldu pa druga polovica dara za rejo t. j. 71 c. zlatov in naj se ti pridene jedni pomočni dar po 30 c. zlatih, in dva pomočna dara vsaki po 20 ces. zlatih; skupaj 70 ces. zlatov.

V Irđningu pa se naj razdeli ostalih 80 c. zlatov pomočnega dara, in sicer v dveh darilih po 30 c. zlatih in jednem daru po 20 c. zlatih.

V Radgoni, Celju in Fürstenfeldu naj odloči in razdeli pomočne dare za privatne žrebce obenem ona komisija, ktera bo odločena, da naj pripozna in razdeli dare za rejo.

Za razdelitev pomočnih darov v Irđningu in Steincu se morajo posebno složene komisije napraviti, kakor je ona, ktera odločuje in deli dare za rejo. Tudi politično deželno poglavarstvo more razdeliti pomočne dare pri letnem tamošnjem konjskem sejmu.

Ugajanka.

V sedmih kožah tiči,
Je vse ljudi,
Kak se veli?

Telegram »Slov. Gospodar«.

V Ljubljani, Postojni, Tržiču, Idriji, Novomestu so vsi naši narodni za poslance izvoljeni. Za Kočevje še ne vemo.

Tržna cena

26. Januarja 1867.

	V Mariboru		V Celju		V Ptujih	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	6 35	6 50	6	—	—	—
Rži	4 35	5	4	—	—	—
Ječmena	—	2 20	—	—	—	—
Ovsa	3 40	4	—	—	—	—
Turšice (kuruze) vagan	3 40	3 60	3 10	—	—	—
Ajde	3 30	3 60	2 70	—	—	—
Prosene kaše	4 30	—	4	—	—	—
Krompirja	1 70	2 50	1 40	—	—	—
Govedine funt	— 21	— 18	— 20	—	—	—
Teletine	— 25	— 22	— 22	—	—	—
Svinjetine črsteve funt	— 24	— 20	— 21	—	—	—
Drv 30" trdih seženj (Klafter)	—	6 90	8	—	—	—
„ 18"	4 35	—	—	—	—	—
„ 30" mehkih	—	5	6	—	—	—
„ 18"	3 40	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 56	— 40	— 85	—	—	—
„ „ mehkega	— 40	— 40	— 40	—	—	—
Sena cent	1 50	1 35	1 12	—	—	—
Slame cent v šopah	1 10	— 70	1	—	—	—
„ „ za steljo	— 80	— 60	— 90	—	—	—
Špeha cent	32	— 40	—	—	—	—
Jedno jajce	— 2	—	—	—	—	—

Ažijo srebra 1.30.

Narodno drž. posojilo 70.20.

Novim naročnikom „slovenskega gospodar“ se še tudi 1. in 2. list pošljeta. Vredništvo.

Listnica vredništva.

Od mnogo strani se poprašuje po knjigi dr. Vošnjaka: „Slovinci, kaj čemo?“ Tukaj so nam vsi natisi že pošli, zato čakajte, dokler se zgotovi drugi natis. — Novim naročnikom „Slovenskega gospodar“ se še lahko tudi 1. in 2. list pošljeta. — F. J. v Negovi. Hvala za lep sostavek, pride 16. t. n. prosimo za več takih. — K. F. v Ilijaševih. Koščena moka že pogašljena se dobi v Mariboru pri R. Pahnerju in sinovih brez žakljev za 3 fl. dunajski cent; gnojne soli pa se tukaj ne dobi.